

תקציר הסכם אזור סחר חופשי (אס"ח) בין ישראל ואוקראינה

הסכם אזור הסחר החופשי בין ישראל ואוקראינה נחתם בירושלים, בתאריך 21 בינואר 2019

לאחר תהליך עריכה משפטית ואשרור בשתי המדינות, ההסכם ייכנס לתוקף בינואר 2021.

יעדי ההסכם:

מטרת ההסכם הינה קידום יחסי הידידות והגדלת הסחר בין הצדדים, הפחתת מחסומים בפני סחר והענקת גישה מועדפת לכל צד ביצוא מוצרים לשוק של הצד השני, כינון כללים ברורים ומועילים הודנית על מנת לטפח סביבה בת חיזוי לסחר בשטחיהם של הצדדים, קידום פיתוח כלכלי והגברת שיתוף פעולה בנושאים בהם לצדדים עניין משותף.

עיקרי ההסכם:

בין המוצרים המיוצאים מישראל, אשר יקבלו פטור ממכס באוקראינה מיד עם כניסת ההסכם לתוקף, ניתן למנות בין היתר מוצרי פלסטיק וגומי, מכונות, ציוד רפואי, כימיקלים ופירות וירקות כגון תמרים, אבוקדו, אפרסמון ומיצי פירות. כן צפוי ההסכם להוריד את המכסים על מוצרים אשר מיוצאים מאוקראינה ובהם חיטה ומוצרי חקלאות שונים, דגים, מזון מעובד, שמנים מסוגים שונים, ברזל, פלדה וחומרי גלם נוספים המיועדים לתעשייה הישראלית.

להלן פרקי ההסכם:

1. הגדרות כלליות - General Provisions

2. סחר בטובין- גישה לשווקים (הטבות מכסיות וניסוח הטקסטים) – Trade in Goods

3. נהלי מכס – פישוט סחר – Customs Procedures

4. תרופות סחר- Trade Remedies

5. אמצעים סניטריים ופיטוסניטריים- SPS

6. מחסומים טכניים בפני הסחר- TBT

7. סחר וסביבה- Trade and Environment

8. שקיפות- Transparency

9. ניהול ההסכם- Administration of the Agreement

10. יישוב מחלוקות- Dispute Settlement

11. חריגים- Exceptions

12. הוראות סיום- Final Provisions

להלן פירוט תכני ההסכם העיקריים:

סחר בטובין- גישה לשווקים – Trade in Goods

הפרק עוסק בגישה הדדית לשווקים במוצרי תעשייה וחקלאות. מרבית מוצרי התעשייה זכו להטבות הדדיות בצורת הורדת המכס ל- 0% באופן מיידי עם כניסת ההסכם לתוקף או באופן ליניארי על פני כמה שנים. במוצרי החקלאות ניתנו בין היתר הטבות בצורת מכסות לייבוא האוקראיני לישראל. אוקראינה התחייבה שלא להטיל מכס בייצוא על חיטה וחומרי גלם מתכתיים החשובים לתעשייה הישראלית.

יצוא לאוקראינה: מוצרי תעשייה- מתוך 7855 פריטי מכס, 6381 יהיו פטורים ממכס עבור יצואנים ישראלים עם כניסת ההסכם לתוקף, ו- 1460 פריטים יהיו פטורים או יזכו להטבה על פני זמן. מוצרי חקלאות- מתוך 2611 פריטי מכס, 732 יהיו פטורים ממכס עבור יצואנים ישראלים עם כניסת ההסכם לתוקף, ו- 591 פריטים יהיו פטורים או יזכו להטבה על פני זמן.

יבוא לישראל: מוצרי תעשייה- מתוך 6923 פריטי מכס, 6340 יהיו פטורים ממכס עבור יצואנים אוקראינים עם כניסת ההסכם לתוקף ו- 572 פריטים יהיו פטורים על פני זמן. מוצרי חקלאות- מתוך 1411 פריטי מכס, 681 יהיו פטורים ממכס עבור יצואנים אוקראיניים עם כניסת ההסכם לתוקף, ו- 347 פריטים יזכו למכסות, יהיו פטורים או יזכו להטבות על פני זמן.

נהלי מכס – פישוט סחר – Customs Procedures

בשנים האחרונות הלוגיסטיקה כמרכיב במחיר עסקה הפכה לכבדת משקל ועיכובים לוגיסטיים מביאים לתשומות גבוהות מאוד עבור לקוחות של היצוא הישראלי. פרק זה מבטיח כי תהליכי השחרור ותהליכי המכס יהיו מקלים על מנת למנוע עיכובים של סחורה ישראלית במדינת היעד וכן כי הסחורה האוקראינית בישראל תהנה מתהליכים מתקדמים שיוענקו על ידי המכס הישראלי.

תרופות סחר - Trade Remedies

הפרק כולל הוראות מפורטות בנוגע להפעלת אמצעי הגנה על יבוא טובין כתוצאה מגידול ביבוא הנובע מביטול המכסים בהתאם לאס"ח, במצב בו נגרם נזק או איום לנזק חמור לתעשייה המקומית של המדינה המייבאת. הפרק מאשר את מחויבויות הצדדים במסגרת הסכמי ה-WTO וכן קובע לעניין הפעלת אמצעי הגנה בהתאם להסכם אמצעי הגנה שבמסגרת ה-WTO כי ניתן להימנע מהטלת היטל גלובלי על יבוא של צד אם היבוא אינו גורם לנזק חמור לתעשייה המקומית.

אמצעים סניטריים ופיטוסניטריים – Sanitary and Phytosanitary (SPS) measures

פרק ה-SPS נועד למנוע מצב בו אמצעים להגנה על בריאות של אדם, בעלי חיים או צמחים – יהיו למגבלת סחר. בפרק הצדדים מאשרים את התחייבויותיהם לפי הסכם ה-SPS עליו חתומים הצדדים במסגרת ה-WTO.

הצדדים הביעו במסגרת הפרק נכונות לשתף פעולה בנושאי SPS הן ברמה לאומית והן בפורומים רב-צדדיים ובגופים בינלאומיים. ברמה הלאומית שיתוף הפעולה וחילופי המידע יתקיימו בין הרשויות המוסמכות של כל צד (בישראל – משרד החקלאות ופיתוח הכפר ומשרד הבריאות).

ישראל ואוקראינה התחייבו להליך מהיר ויעיל, ככל הניתן, של טיפול בכל סוגיה סניטרית ופיטוסניטרית על מנת למנוע שיבוש בלתי מוצדק של הסחר בין המדינות.

מחסומים טכניים בפני סחר – Technical barriers to trade (TBT)

פרק זה חל על הכנה, אימוץ והחלה של תקנים, תקנות טכניות ונהלי הערכת התאמה של גופים ממשלתיים לאומיים אשר עשויים להשפיע על הסחר בין המדינות. הפרק מבוסס על הוראות הסכם ה-WTO בדבר חסמים טכניים לסחר (הסכם TBT) אשר שולבו בפרק והפכו לחלק מההסכם.

בפרק זה התחייבו המדינות לחזק את שיתוף הפעולה בתחומי התקנות הטכניות, התקנים, הערכות ההתאמה והמטרולוגיה, זאת על מנת להגביר את ההבנה ההדדית של מערכות הצדדים ובמטרה לפשט את הגישה לשווקים באופן הדדי.

סחר וסביבה

מטרת הפרק הינה זיהוי והבנה של המאזן בין שמירה על הסביבה לבין צרכי הסחר הבין לאומי. בפרק זה אין התייחסות לסטנדרטים בינ"ל, אלא כל מדינה קובעת את רמת ההגנה הסביבתית שלה. עם זאת יש מחויבות שלא לחרוג מרמה זו במטרה למשוך השקעות או להגביר סחר, וכן ישנה מחויבות לאכיפה יעילה של הדין הפנימי. כמו כן, הפרק כולל בין היתר סעיפים על שקיפות, נאותות של תהליכים משפטיים ומנהליים לאכיפת הדין הפנימי ושיתוף פעולה בין הממשלות. בנוסף, הצדדים מכירים בכך שאין זה ראוי להשתמש ברגולציה סביבתית באופן שיהווה חסם מוסווה לסחר הבינלאומי באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הוראות ההסכם וחריגיו.

שקיפות - Transparency

בפרק זה מתחייבות המדינות לפרסם או להנגיש לציבור בדרך אחרת את החוקים, התקנות והנהלים העלולים להשפיע על יישומו של הסכם הסחר.

יישוב סכסוכים – Dispute Settlement

הפרק מפרט את ההליכים הקשורים ליישוב סכסוכים אם נתגלעה מחלוקת הנובעת מפרשנות, החלה, קיום או אי קיום של הוראות ההסכם. הוראות הפרק מאפשרות שימוש בהליכי פיוס, גישור ובוררות, כשהליך הבוררות מבוסס בעיקרו על הליכי יישוב סכסוכים שבמסגרת ה-WTO. תנאי מקדמי לפנייה להליכי בוררות הינו קיום התייעצויות בין המדינות. לפרק מצורפים שני נספחים: אחד, הדן בכללי פרוצדורה להליכי הבוררות, והשני, המחיל כללי אתיקה על בוררים ועל אחרים המעורבים בהליכי יישוב סכסוכים.

פרקים מוסדיים - ניהול ההסכם והוועדה המעורבת

הפרקים המוסדיים בהסכם הסחר בין ישראל ואוקראינה כוללים את הפרקים הבאים:

- הגדרות כלליות - General Provisions
- ניהול ההסכם - Administration of the Agreement
- חריגים - Exceptions
- הוראות סיום - Final Provisions

הפרקים המוסדיים עוסקים במסגרת הכללית ובהגדרות ההסכם, ומפרטים אודות הקמת ועדה משותפת, בה חברים נציגי שתי המדינות, ומטרתה טיפול בסוגיות הנובעות מהפעלת ההסכם. הוועדה המשותפת אחראית, בין היתר, על ניהול ההסכם והפיקוח על המשך פיתוחו. כל צד ימנה מתאם הסכם סחר חופשי ואלו יפעלו במשותף, בין היתר, לערוך הכנות למפגשי הוועדה המשותפת, לקיים מעקב אחרי החלטות הוועדה המשותפת, ולסייע לוועדה המשותפת בכל עניין אחר.